

1/6/2023

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	5	3	3
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	6
---	---	---	---

**B.A./B.Sc. (General) 6th Semester
(2053)**

PUBLIC ADMINISTRATION (In all Mediums)

Paper : Development Administration

(With Special Reference to Punjab)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— Attempt **five** questions in all, including Q. No. I which is compulsory. Select **one** question from each Unit.

I. Answer any **nine** short answer type questions in about **25-30** words each :

- (1) Two features of Development.
- (2) Meaning of Development Administration.
- (3) Give two political features of a developing country.
- (4) What is a Welfare State ?
- (5) Define Planning.
- (6) Two functions of NITI Aayog.
- (7) What are the economic objectives of setting up public enterprises ?
- (8) Write two advantages of setting up a government company.
- (9) Two functions of Ministry of Health and Family Welfare.
- (10) Two schemes of Rural development.
- (11) Explain the term Voluntary Sector.
- (12) What is Privatization ?

2×9=18

UNIT-I

- II. Discuss the meaning, scope and significance of Development Administration. 18
- III. Distinguish a developed country from a developing country on the basis of political and economic features. 18

UNIT-II

- IV. Write an essay on India as a Welfare State. 18
- V. Discuss the framework for development planning at Centre level in India since independence. 18

UNIT-III

- VI. What are public enterprises ? Discuss the major reforms introduced since 1991 in India. 18
- VII. Discuss the managerial problems of public enterprises in India. 18

UNIT-IV

- VIII. Discuss the role of State Administration in primary and secondary education. 18
- IX. Discuss the importance and role of voluntary sector in development. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- कुल पांच प्रश्न करें, साथ ही प्रश्न नं. I अनिवार्य है। प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का चयन करें।

- I. किन्हीं नौ लघुउत्तरीय प्रश्नों के उत्तर लगभग 25-30 शब्दों में दीजिए :
- (1) विकास की दो विशेषताएं।
 - (2) विकास प्रशासन का अर्थ।
 - (3) विकासशील देश की दो राजनैतिक विशेषताएं बताइए।
 - (4) कल्याणकारी राज्य क्या है ?
 - (5) योजना को परिभाषित करें।
 - (6) नीति आयोग के दो कार्य।
 - (7) सार्वजनिक उद्यमों की स्थापना के आर्थिक उद्देश्य क्या हैं ?
 - (8) सरकारी कम्पनी स्थापित करने के दो लाभ लिखिए।
 - (9) स्वास्थ्य और परिवार कल्याण मंत्रालय के दो कार्य।
 - (10) ग्रामीण विकास की दो योजनाएं।

(11) ਸਵੈਚਿੱਲਕ ਖੇਤਰ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

(12) ਨਿਜੀਕਰਣ ਕੀ ਹੈ ?

9×2=18

ਯੂਨਿਟ-I

- II. ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਰਥ, ਕਾਰਖੇਤਰ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
- III. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਪਰ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਲਗ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

- IV. ਇੱਕ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਪਰ ਇੱਕ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖੋ। 18
- V. ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਤਰ ਪਰ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਛਾਂਚੇ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

- VI. ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਉਦਮ ਕੀ ਹਨ ? ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 1991 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁੱਖ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। 18
- VII. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਉਦਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਤੀ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

- VIII. ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਅਤੇ ਮਾਧਿਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। 18
- IX. ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸਵੈਚਿੱਲਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :— ਕੋਈ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇ, ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. I ਤੋਂ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

- I. ਕੋਈ ਨੌਂ ਲਘੂ ਉੱਤਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :
- (1) ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।
- (2) ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਅਰਥ।
- (3) ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਿਆਸੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।

- (4) ਭਲਾਈ ਰਾਜ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?
- (5) ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਪਹਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (6) ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਜ।
- (7) ਜਨਤਕ ਉੱਦਮਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ ?
- (8) ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋ ਫਾਇਦੇ ਲਿਖੋ।
- (9) ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਜ।
- (10) ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਕੀਮਾਂ।
- (11) ਸਵੈ-ਸੇਵੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (12) ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਕੀ ਹੈ ? 9×2=18

ਯੂਨਿਟ-I

- II. ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਰਥ, ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
- III. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

- IV. ਇੱਕ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ। 18
- V. ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

- VI. ਜਨਤਕ ਅਦਾਰੇ ਕੀ ਹਨ ? ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 1991 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
- VII. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਉੱਦਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

- VIII. ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
- IX. ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਸੇਵੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18